

LIBRIS

We know
books

Ramona Gabăr

Stații

RAMONA GABĂR (n. 1980) a absolvit Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării la Universitatea din București și are un master în Comunicare. În timpul facultății, a contribuit la culegerea antropologică „Istorie la firul ierbii – documente sociale orale” (coord. de Zoltán Rostás și Sorin Stoica, Ed. Tritonic, 2003). Textele ei au fost publicate sporadic în *Dilema Veche* și *Dilemateca*. De curând, s-a hotărât să se țină serios de pasiunea pentru scris, iar după ce o revistă literară din Statele Unite ale Americii – *Iris Literary Journal* – i-a acceptat spre publicare una dintre povestiri, și-a spus că poate chiar merită să termine acel prim volum, mereu amânat. Până la 33 de ani, a trăit în București (cu interludii magice, pline de libertate și fericire, la bunicii din Dobrogea, în timpul vacanțelor de vară). Din 2013, trăiește cu familia (copil, soț și două pisici perfecte) la Bruxelles, un loc kafkian și mai fermecător decât ar părea.

NEMIRA

puteri neobișnuite. Imaginea era atât de clară, și Manolis atât de viu și luminos, încât nici azi nu am nicio îndoială că a fost reală.

Eu și Hitchcock suntem singuri în sala de așteptare a doctorului. Am treizeci și doi de ani și țin pe genunchi o geantă în care doarme oftând ființa pe care o iubesc cel mai mult pe lume. Când era tânăr, fiecare vizită la doctor era o dramă. Hitchcock nu se oprea din mieunatul lui sfâșietor, ca un plâns de bebeluș, și zgâria cu disperare plasa genții în care îl căram. Înăuntru, trebuia să ne mișcăm repede, pentru că avea un singur scop: să-l așază în bucăți pe bietul veterinar. Trebuia să îl țin de labe și să îi bag capul sub bărbia mea: mie nu mi-ar fi făcut rău nici când era disperat.

Acum, lui Hitchcock nu-i mai pasă. E prea obosit și durerea e prea mare. De-asta ne aflăm astăzi aici. Durerea e prea mare. Când l-am sunat pe tata și i-am zis, a plâns și el. Nu l-am mai auzit plângând de la înmormântarea lui mamaie.

Nu știu de ce, uitându-mă așa la Hitchcock și gândindu-mă ce-l așteaptă, ce mă așteaptă, mi-a venit în cap imaginea Dădicii, așa cum era ea acum douăzeci și cinci de ani, slabă și plină de furie, fără un loc al ei, străină și ursuză. Mi-am amintit cuvânt cu cuvânt povestea ei, așa cum mi-o spusese mamaie în seara aia de octombrie, când dezlegam împreună fantome și le eliberam, împăcându-le. Am înțeles atunci, în sfârșit, privindu-l pe Hitchcock, depărtându-se încet de mine, deși dormea nemișcat pe genunchii mei, cum ar putea o durere să dureze toată viața.

Cuprins

Optzeci și nouă	7
Hai-Roztotski.....	25
Douăzeci și cinci.....	43
Victoria Station	59
Șaptezeci și unu	76
Nouă	89
Bruxelles Midi	105
Patru.....	126
Joșavka	138
Șaptezeci și doi	148
Adamclisi Centru	173

Optzeci și nouă

Ivana a oprit brusc mașina pe buza unui versant destul de abrupt. Soarele urcase în înaltul cerului și când am coborât din mașină l-am simțit pe piele ca pe un șarpe de foc, strecurându-se lent și înșelător către locurile cele mai vulnerabile, cele mai ascunse, gata să muște pe sub haine, pe sub pliuri și încheieturi, parșiv.

Mi-am luat pălăria cu boruri largi din portbagaj, în timp ce Ivana se baricada în spatele unui întreg arsenal care să o protejeze de soare. Sub revărsarea vipiei necruțătoare, mișcările Ivanei păreau să se scurgă, să se transforme în abur.

Când a fost gata, Ivana mi-a propus să coborâm la râu chiar pe-acolo, drept în jos, de-a lungul povârnișului. Mi se părea riscant, era plin de pietriș și rădăcini, iar eu aveam în picioare niște teniși subțiri, pentru că plecasem cum eram, fără să mă pregătesc pentru ceva anume. Ivana nu-mi spusese unde mergem; de fapt, cred că nici ea nu știa. A simțit dintr-odată că trebuie să ieșim din

oraș, că trebuie să mergem undeva în pustietate, să stăm de vorbă ca în copilărie, când ne întâlneam la ea în grădină, ne ascundeam după nucul bătrân și șușoteam ore întregi. Pe vremea aia, simțeam clar cum ideile trec dintr-un cap în altul, ca un roi de insecte, bâzâind și vibrând ca pentru a-și face loc. Părea că suntem una și aceeași ființă, separată cumva artificial în două corpuri mici și neîncăpătoare. Mama Ivanei ne învățase să ne lăsăm supărările acolo, în scorbura nucului, să i le spunem lui și el să le ia și să le îngroape, iar noi să ne ridicăm mai ușoare și mai liniștite, eliberate ca după o spovedanie.

— Auzi, ce s-a întâmplat cu nucul pe care îl aveți în grădină când eram noi mici? am întrebat înainte să începem coborârea.

Ivana s-a uitat la mine ca la o stafie. Sângele i se scursesese din obraji, chiar și buzele – strânse într-o linie ca un reproș clar – păreau albe și, într-o clipă, amintirea a năvălit deasupra mea cu miile ei de detalii. Cum putusem să uit? Toate zilele și nopțile în care Ivana aproape că se mutase la noi, în timp ce părinții ei se ocupau de Filip, transferându-l disperăți din spital în spital. În după-amiaza aceea, eu și Ivana ne uitam la un film în camera ei. Îmi amintesc cu o precizie care mă sfâșie ce film era, îmi amintesc secvențe întregi, îmi amintesc cum tresăream amândouă odată sau cum țipam la unison, pentru a izbucni în râs o secundă mai târziu. *Vrăjitorul din Oz*. Nici nu ne-am dat seama că se întâmplă ceva, până n-am auzit sirenele ambulantei și n-am zărit oamenii care alergau în toate părțile înspre și dinspre grădină. Filip a trecut pe lângă noi inconștient, purtat pe o targă. M-am întrebat dacă aia a fost

prima dată când am văzut un om mort. Filip nu murise, dar nici de trezit, nu s-a mai trezit vreodată.

Acum îmi revin în minte imaginile pe care le crezusem pierdute, deodată la fel de vii ca restul, supurând ca niște răni deschise. După câteva luni, doi oameni au venit cu o drujbă și au tăiat nucul aproape de rădăcină. Nici măcar un ciot n-a rămas. Deasupra locului unde fusese nucul, pământul a semănat multă vreme cu o cicatrice. Dar cu timpul s-a închis, ploile l-au spălat, l-au nivelat și l-au transformat în uitare. Înainte să îl taie, eu și Ivana i-am folosit pentru ultima dată puterile magice. Am petrecut o ultimă amiază la baza lui, depunând în scorbura lui durerea și uimirea de a-l fi pierdut pe Filip. Pe atunci, nu știam că oamenii pot muri înainte să devină bătrâni și greoi ca niște bolovani, neajutorați și stânjenitori, nemaigăsindu-și locul, ca bunica Mala, care se băgase în dormitorul ei ca într-un bârlog și se acoperise cu vise în loc de frunze. Și uite că mama Ivanei avusese dreptate: nucul luase cu el durerea, acoperise cu uitare toată povestea, lăsându-mă acum să bâjbâi după cioturi de amintiri.

Ivana o luase înspre râu, călcând cu grijă printre rădăcinile arbuștilor de porumbar și măceș, care se încolăceau ostile în fața noastră. Am pășit încet în spatele ei, gâfâind, în timp ce înaintam anevoie pe terenul accidentat, în arșița verii.

Pe la mijlocul drumului, m-am oprit să privesc în sus. Mașina nu se mai vedea, deși povârnișul era scund; în schimb, o bucată imensă de cer, aproape alb, părea să năvălească peste noi. Șoseaua părea pustie ca cerul: nici urmă de om sau pasăre cât vedeam cu ochii. Ivana ajunsese la râu. Îmi striga ceva, dar strigătul ei se

pierdea în lumina explozivă, ca și cum soarele l-ar fi topit. Am presupus că îmi strigă să mă grăbesc.

Când am ajuns jos, Ivana se așezase deja pe o piatră și fuma. Găsise un copac sfrijit care făcea un pic de umbră pe jumătate de bolovan. Pielea îmi ardea, așa că m-am lipit de Ivana, să prind și eu un pic din umbra copăcelului. Brațele noastre s-au atins, de la umeri până la încheieturile mâinilor, și puful ei arămiu de pe antebraț mă gădila. Mi-a venit să o iau în brațe, așa cum făceam când eram mici și râdeam până ne înecam.

— Uf, ce căldură! a zis Ivana, cu ochii mijiiți sub borurile pălăriei albastre pe care o purta legată sub bărbie, ca un cercetaș. Hai să căutăm niște umbră adevărată!

M-a luat de mână și m-a tras după ea, ocolind râul înspre sud. Mâna ei era mică și delicată, cu oase așa de subțiri, că păreau goale pe dinăuntru, ca oasele de porumbel. Ivana fusese dintotdeauna mică și delicată ca o pasăre. Eu, pe lângă ea, păream o oaie: creată și stângace, cu încheieturile groase ca niște butuci. Când Ivana dormea la noi, așteptam să adoarmă și îmi plimbam degetele pe deasupra șuvițelor de păr care i se împrăștia pe pernă. Chiar și în întuneric, mi se părea că strălucesc, ca niște șerpi uzi. În unele dimineți, mă trezeam înainte să sune ceasul și mă închideam în baie. Trăgeam cu toată puterea de buclele mele cu peria fină, încercând să le îndrept. Trăgeam, trăgeam până îmi dădeau lacrimile și mă gândeam la părul lung și drept al Ivanei.

În sfârșit, am găsit un loc unde versantul ascundea soarele pe o bucată scurtă. Nu era mult, dar pentru noi era de ajuns. Ivana a întins pătura de picnic și ne-am așezat. Eram cam departe de

râu, căci trebuia să rămânem aproape de râpă, dar era bine. Nu se auzea nimic altceva decât sunetul apei trecând prin albia îngustă. Ivana s-a întins și a închis ochii. M-am uitat la ea și mi-a venit iar să îi mângâi șuvițele răsfirate pe pătură. Brațele ei subțiri m-au cuprins după mijloc și m-au tras în jos.

— Hai, întinde-te și tu, să vezi ce frumos se aude!

M-am întins și am ascultat: pământul părea să amplifice toate sunetele.

De la mine din apartament vedeam, de cealaltă parte a străzii, aproape de colț, casa Ivanei. Era casa în care copilărise ea, în care copilărisem și eu, pentru că, pe vremea aia, unde era ea, eram și eu, unde eram eu, era și ea. Asta era cartierul copilăriei noastre, îl cunoșteam ca-n palmă.

— Nici dacă ați fi fost surori, n-ați fi trăit așa legate una de alta! zicea mama câteodată, privindu-ne plecând din casă, ținându-ne de mână.

Dacă am fi fost surori, n-am fi fost atât de diferite, mă gândeam eu, uitându-mă la urechile mici ca niște melcișori de apă ale Ivanei, la umerii ei înguști, care parcă cereau ocrotire, la tălpile ei încălțate în pantofiori ca de păpușă, mult după ce eu o ajunsesem din urmă pe mama și începusem să-i împrumut pantofii.

Mi-ar fi plăcut să fi fost surori siameze, îmi închipuiam că așa am fi semănat ca două picături de apă, că aș fi avut și eu delicatețea ei, finețea ca de porțelan a pielii, strălucirea arămie a părului întins și curgător. Sau am fi fost amândouă băiețoaițe, ca mine.

Locuiam aproape vizavi, dar eram tot timpul împreună, fie la numărul o sută șaisprezece, fie la o sută șapte, într-un soi de aranjament complicat care în mintea noastră de copii căpăta fluiditate, dezintegrând regulile și intimitățile care le sunt atât de dragi adulților. Niciodată, pe vremea aia, nu ne-ar fi trecut prin cap că oamenii se pot baricada în spatele ușii de la intrare ca în spatele unui obstacol infailibil care poate ține pe oricine – străini și prieteni deopotrivă – la distanța convenită. „Ce se cuvine“ pălea în fața prieteniei, ca un fulg înghițit de o vâlvătaie.

Acum, de la fereastra dormitorului meu, văd bucătăria Ivanei și a lui Adrian. Uneori stau pe întuneric, la pândă, ca un animal sălbatic, ținându-mi răsuflarea și încercând să citesc întunericul. Unde sunt, ce fac chiar acum? Oare Ivana rămâne delicată și fragilă în momentele lor intime sau se aprinde așa cum n-am văzut-o niciodată, încolăcindu-și încheieturile subțiri ca niște mlădițe în jurul lui, sufocându-l cu abandonul și extazul ei, ca o plantă cățărătoare, invazivă?

Respir încet, aburind geamul și pierzându-mă în gânduri, fără să mai am noțiunea timpului. Când lumina se aprinde în sfârșit în bucătăria lor, de-abia îmi țin în frâu pornirea să îmi trag tenișii în picioare și să o pornesc în fugă, în jos, pe scări.

Câteodată, Ivana sună și mă invită la cină. Îmi ia câteva ore să mă pregătesc, iar la final, patul din dormitorul meu este sufocat sub un maldăr de haine respinse cu dispreț. Nimic nu e bun, în nimic nu arăt atât de bine cum o să arate Ivana într-un tricou simplu alb și în niște jeansi care par împrumutați. Resemnată, trag pe mine niște haine care nu-s destul de bune,

dar îmi machiez pleoapele în culori puternice, ca să-mi scot în evidență ochii.

— Arăți trăsnet, îmi spune Ivana în timp ce mă îmbrățișează cu căldură. Ce te-ai gătit așa?

— Poate ieșim undeva după masă? Îndrăznesc, cu prea multă speranță în glas, sufocată deja de gândul că timpul nostru împreună se va termina la un moment dat – deși de-abia a început. Cu fiecare pas pe care îl fac în casa Ivanei, străbătând holul de la intrare, apoi living-ul, până la canapeaua unde bem ceva până se face puiul în cuptor, parcă măsoz drumul spre moarte. Fiecare secundă mă aduce mai aproape de sfârșit și tremur la gândul că în curând o să ne despărțim, în loc să mă bucur de timpul pe care îl avem.

Adrian apare din bucătărie și mă sărută pe obraz. Obrazul lui neras mă înțeapă ușor; un spasm, ca o greată, mă traversează. Îi zâmbesc aproape forțat și accept paharul pe care mi-l propune. Adrian e primul om care a instaurat reguli și convenții între noi.

— Poate ne uităm la un film după masă, dar de ieșit, n-aș ieși, răspunde Adrian dialogului de mai devreme, de mult mai devreme, de acum un hol și jumătate de cameră, când timpul era încă tânăr și întâlnirea noastră de-abia începuse, nouă și proaspătă ca un nou-născut, și totuși deja marcată de semnele morții.

Îi zâmbesc și mă bucur ca un copil. Nu mai vreau să-l omor.

Toate astea durează de trei ani, poate a venit vremea să îi spun și lui, măcar în glumă, cât de mult îmi doresc să moară, de fiecare dată când mă simt dată la o parte. Adrian e galant și binevoitor, ca un prieten adevărat. Mă ajută cu orice. Mi se întâmplă să inventez pretexte doar ca să-l rup din intimitatea lor

nenorocită, indestructibilă. Îl chem să îmi bată un cui într-un perete pe care nu am de gând să agăț nimic. Mă prefac că mașina de spălat vase a murit, deși am scos-o eu cu mâna mea din priză. Inventez sunete de șoarece în cămară și ne petrecem jumătate de oră scrutând cu lanterna cele mai ascunse colțuri. Din spatele etajerelor zboară șomoioage de praf, pe care le culeg stânjenită. Adrian mă privește complice și zâmbește ca un copil, de parcă m-ar încuraja în normalitatea mea, el, care trăiește cu o maniacă a curățeniei cum e Ivana. Mă relaxez și râdem amândoi. Adrian are dinții cei mai frumoși din lume. Aproape că îmi vine să pun mâna la gură când râd, deși nici dinții mei nu-s urâți. Dar sunt prea lați și prea puternici. Sunt un animal mare, așa că mă ia prin surprindere când îmi pune un braț pe după umeri, protector.

— Nu e nimic aici, poți să dormi liniștită.

Nu zice „Dacă ți-e frică la noapte, poți să vii să dormi la noi“, dar strânge palma în jurul umărului meu și mâna lui e caldă și stabilă. Adrian e ca un nuc: îmi vine să mă așez la picioarele lui și să-i spun secrete, să i le transfer lui, să scap de ele. Cel mai mare secret al meu e că-l urâsc. Dacă i-aș spune asta, ar putea oare să îngroape secretul meu undeva adânc, să mă vindece, să mă facă să uit? Sau mi-ar purta ranchiună și mi-ar arunca secretul înapoi în față, ca pe un cuțit ascuțit? Un om nu e totuși un copac. Rădăcinile lui sunt mult mai fragile. Pe ale mele nici nu știu unde le-am pierdut.

Ca să ajungem la liceu, eu și Ivana luam autobuzul optzeci și nouă, chiar din capătul de sus al străzii, unde stăteau gemenele Kovačev din clasa B. Ca să ne amuzăm până venea autobuzul,

ne uitam pe geam la ele în sufragerie, încercând sa-l enervăm pe câinele lor mare și blănos, Nicky. Stătea pe canapea și se uita la noi cu ochii lui triști și căzuți, dar nu reacționa în niciun fel. Era foarte greu să-l scoți dintr-ale lui pe Nicky. Băieții știau asta foarte bine: când se întâlneau cu gemenele Kovačev plimbând câinele prin cartier, începeau să se maimuțărească în fel și chip, îi înfingeau bețișoare în nări, îl călcau pe labelle mari ca de urs, în timp ce gemenele strigau impacientate, își fluturau mâinile isteric și își dădeau ochii peste cap nervoase. Nicky accepta orice, cu o blândețe care părea fără margini. O singură dată l-am auzit lătrând: Vito de la a șasea o luase pe una dintre gemene în brațe, încercând să o sărute cu forța. Nicky a lătrat o dată, scurt, de s-a auzit în tot cartierul, după care i s-a urcat lui Vito pe piept, privindu-l drept în ochi. Eram afară, la băncile din scuar, și săream elasticul cu toate fetele din cartier. Pentru o secundă, lumea s-a oprit în loc și-mi imaginam că în tot cartierul, în toate casele pitice și întunecoase, în toate blocurile noi și luminoase, în toate bucătăriile, în toate garajele, femeile rămăseseră cu cuțitele în aer, bărbații se opriseră cu șurubelnițele la jumătatea drumului, în așteptarea dezlegării. Apoi Nicky a coborât de pe umerii lui Vito și a plecat calm mai departe, cu gemenele după el, privind triumfătoare înapoi și scoțând limba la băieții dezorientați. După aia, toți au început să râdă și să-l arate pe Vito cu degetul, noi ne-am întors la elasticul nostru, iar viața în cartier a continuat de unde rămăsese.

Doar că viața nu continuase exact de unde rămăsese. O buclă se înnodase în timpul nostru, ca o notă de subsol care rămăsese scrisă în memoria noastră, a tuturor: băieții nu ne pot face chiar

tot timpul orice vor ei. Ne strâmbam noi la Nicky pe fereastră, dar simțeam, în același timp, că el e eroul nostru. Că ne arătase cum poți să scapi din îmbrățișarea forțată a unui băiat și că asta era una dintre lecțiile alea pe care trebuia să ni le amintim toată viața.

Ca să ne ocupăm timpul rămas până la sosirea autobuzului, mai aveam un ritual. Începea ea, de fiecare dată, căutând în fiecare zi noi și noi întrebări:

- Cea mai frumoasă culoare din lume? Roșu.
- Albastru.
- Cel mai frumos animal din lume? Pisică.
- Urs panda.
- Cea mai tare mașină? Volkswagen.
- Škoda.

Jocul se termina întotdeauna cu aceeași întrebare, de parcă Ivana tot spera că la un moment dat o să găsec un alt răspuns:

- Cel mai frumos băiat din liceu? Benjamin.
- Benjamin.

Ivana făcea fața ei amenințătoare, își strângea pumnul mic și mi-l flutura prin față, strângându-și buzele. Eu mă amuzam, puffeam prin nări până când nu mai puteam să țin râsul în mine și hohoteam nebunește, înecându-mă și scuipând ca un diavol. În sfârșit, după multe mutre și nazuri, fața Ivanei se lumina și începea și ea să râdă.

— Ți place ție să mă necăjești, zicea printre sughituri.

Adevărul e că nu știu nici acum dacă dădeam întotdeauna același răspuns ca s-o necăjesc, ca să absorb ca pe un nectar reacția ei fermecătoare, pumnul mic ca un fruct necopt amenințându-mă grațios, buzele ei făcând cute nefirești, corpul ei mic și firav

înălțându-se pe vârfuri, purtat de iritare ca de un balon roșu, uriaș, agățat undeva în nori. Sau poate chiar îmi plăcea de Benjamin, doar pentru că îmi plăcea tot ce era al ei, oasele ei subțiri, fața ei îngustă și delicată, părul ei cu reflexe arămii, pantofii ei ca de păpușă. Sau poate îmi plăcea de Benjamin, pur și simplu, pentru că tuturor ne plăcea de Benjamin, așa cum se întâmplă între fete la vârsta aia. Ne molipseam una pe alta cu suspine și ghionturi, iar când Benjamin trecea pe lângă grupul de fete era de ajuns să facă una dintre noi „Ahhh“, ca în filme, că suspinul se propaga de la una la alta ca un șoc electric, purtând cu el germeii a ceva ce pe vremea aia numeam „iubire“. Benjamin avea cârlionți aurii și purta haine primite pachet de la unchiul din America. Nimeni nu mai avea haine ca Benjamin, dar toți visam la ele. Deși uneori n-aveam semnal și trebuia să mutăm antena în toate părțile, tot reușeam să ne uitam aproape în fiecare săptămână la *Bene, bravi, bis* și *Clip, clip*, așa că știam și noi ce se poartă.

Mă uit pe fereastră în casa Ivanei. Văd un colț de bucătărie unde nu e nimeni, dar știu că Ivana și Adrian sunt acolo. Aproape că le aud pașii printre scaune, ca niște tunete la mine în cap. Îmi imaginez clinchet de tacâmuri și de pahare, iar apoi mintea mea o ia razna. Îl văd pe Adrian apucând-o de șolduri pe la spate, lipind-o de el cu o forță de care nu e nevoie. Atunci când o lipește de el pare să o înconjoare, să o învăluie, nelăsându-i nicio porțiță de scăpare. Aș vrea să mă duc s-o salvez. Îmi e clar că trebuie să fac ceva, dar nu știu ce, iar tâmplele mi se umflă de la atâta tensiune. Ivana are nevoie de mine, doar eu știu cât e de ușor să o